Telemark
FYLKESKOMMUNE

Arkivsak
25/22544-4
Saksbehandler
Line Grindkåsa

Saksgang	**Møtedato**
Fylkeskommunalt eldreråd	03.11.2026
Fylkeskommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.11.2026
Telemark ungdomsråd	05.11.2026
Hovedutvalg for næring, industri og klima	10.11.2026
Hovedutvalg for kultur, reiseliv og frivillighet	11.11.2026
Fylkesutvalg	18.11.2026
Fylkestinget	02.12.2026

Vikingtidsarven og reiselivet – orientering om mellomprosjekt

Innstilling fra fylkesdirektøren
Saken om mellomprosjektet *Vikingtidsarven og reiselivet* tas til orientering.

Bakgrunn og saksgang
24. november 2025 ble Telemark fylkeskommunen invitert til å være med i et interfylkeskommunalt samarbeid om vikingstidsarven og reiselivet.

Saken orienterer om mellomprosjektet og dets mulige betydning for Telemark, uten at fylkeskommunen tar stilling til deltakelse i et eventuelt hovedprosjekt.

Saken legges frem for de fylkeskommunale rådene, hovedutvalg for næring, industri og klima og hovedutvalg for kultur, reiseliv og frivillighet for uttalelse. Fylkesutvalget innstiller til fylkestinget, som fatter endelig vedtak i saken.

Saksopplysninger
I 2025 gjennomførte sju fylkeskommuner en forstudie om vikingtidsarven og reiselivet. Telemark deltok ikke. Forstudien pekte på muligheter for mer kunnskapsbaserte og sammenhengende opplevelser, men også behov for bedre samarbeid og avklaring av organisering og finansiering av en eventuell nasjonal satsing.

Elleve fylkeskommuner deltar nå i et mellomprosjekt som gjennomføres fra juni til desember 2026. Disse er Nordland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Vestland, Rogaland, Agder, Buskerud, Innlandet, Vestfold, Østfold og Telemark. Vestfold fylkeskommune ledet anskaffelsen, og *2469*

Reiselivsutvikling AS gjennomfører prosjektet på vegne av fylkeskommunene. Telemark fylkeskommune er representert i styringsgruppen.

Mellomprosjektet skal undersøke hvordan vikingtidens kulturarv kan danne grunnlag for mer sammenhengende, faglig troverdige og bærekraftige reiselivsopplevelser. Ambisjonen er å styrke formidlingen av kulturarven og bidra til lokal verdiskaping.

Mellomprosjektet skal blant annet vurdere marked og målgrupper, utvikle forslag til faglige prinsipper for kvalitet og autentisitet samt utrede organisering, samarbeid og finansiering. Arbeidet omfatter også involvering av relevante aktører.

Prosjektet skal avsluttes ved utgangen av 2026 og munne ut i et konkret forslag til et mulig hovedprosjekt for perioden 2027–2030. Forslaget skal beskrive mål, prioriterte tiltak, organisering, framdrift, finansiering og forventede forpliktelser for fylkeskommunene og øvrige samarbeidspartnere. Dette skal gi fylkeskommunene grunnlag for å vurdere eventuell deltakelse og økonomisk medvirkning.

2469 Reiselivsutvikling AS har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet med mellomprosjektet og planleggingen av et eventuelt hovedprosjekt. Kunnskapsgrunnlaget peker på behov for bedre samarbeid, faglig kvalitetssikring og utvikling av sammenhengende opplevelsestilbud. Markedspotensial, aktørenes kapasitet, besøksforvaltning og finansiering må undersøkes nærmere. En eventuell nasjonal satsing må også tilføre merverdi utover eksisterende tiltak og samarbeid.

Mellomprosjektet omfatter dialog med fagmiljøer, museer, frivillige organisasjoner og reiselivsaktører for å legge til rette for lokal og regional forankring. Det legges også opp til dialog med nasjonale myndigheter og organisasjoner, samt internasjonale samarbeidspartnere som Destination Viking Association.

Telemark har kulturmiljøer og besøksarenaer som forteller om vikingtiden og overgangen til middelalderen. Gjennom prosjektet *Vikingveien* arbeider fylkeskommunen med å løfte fram ny forskning og kunnskap, blant annet gjennom støtte til fagseminarer og påfølgende publisering av fagfellevurderte artikler. Arbeidet omfatter også kunnskapsbasert formidling, besøksutvikling og samarbeid. Videreutvikling av Vikingveien er forankret i *Strategi for kultur og reiseliv 2026–2029*.

Også andre fylkeskommuner arbeider med tilsvarende satsinger. Rogaland har blant annet lagt opp til å koble sin Vikingløype til Vikingveien i Vestfold og Telemark. Mellomprosjektet kan bidra til å styrke samarbeidet om formidling og besøksutvikling på tvers av fylkesgrensene og knytte eksisterende regionale satsinger til en mulig nasjonal satsing.

Telemark fylkeskommune har informert kommuner, regionråd, museer, kunnskapsmiljøer, besøksarenaer, reiselivsaktører og frivillige miljøer om prosjektet og invitert til innspill til det videre arbeidet.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Telemark fylkeskommunes deltakelse i mellomprosjektet dekkes av budsjettrammen til sektor for samfunnsutvikling, midler avsatt til Vikingveiprosjektet. Den administrative oppfølgingen skjer innenfor ordinære arbeidsrammer.

Prosjektledelsen har signalisert at et eventuelt hovedprosjekt kan forutsette økonomiske bidrag fra fylkeskommunene. Finansieringsmodellen er foreløpig ikke avklart. Det foreligger heller ikke tilstrekkelig informasjon om størrelsen på forventede bidrag, hva disse skal dekke, eller hvor lenge eventuelle økonomiske forpliktelser vil gjelde.

Eventuell deltakelse i og finansiering av et hovedprosjekt må derfor vurderes når det foreligger et konkret forslag til innhold, organisering og finansiering. Denne orienteringssaken medfører ingen nye økonomiske forpliktelser og innebærer ikke en forpliktelse om deltakelse i et hovedprosjekt.

Saken har ingen direkte juridiske konsekvenser.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Orienteringssaken har ingen direkte konsekvenser for fylkets klimamål. Ved eventuell utvikling av besøksmål og reiselivstilbud må klima- og miljøvirkninger vurderes, blant annet knyttet til transport, tilrettelegging og belastning på kulturmiljøer og lokalsamfunn.

Et mulig hovedprosjekt kan være relevant for FNs bærekraftsmål 8 om *anstendig arbeid og økonomisk vekst*, mål 11 om *bærekraftige byer og lokalsamfunn* og mål 17 om *samarbeid for å nå målene*. Eventuelle bidrag vil avhenge av hvilke tiltak som blir valgt og hvordan de gjennomføres.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer mellomprosjektet som relevant for videreutviklingen av Vikingveien. Deltakelsen gir Telemark mulighet til å bidra med regionale erfaringer og behov i utformingen av en eventuell nasjonal satsing og kan styrke samarbeidet om formidling og besøksutvikling på tvers av fylkesgrensene.

Fylkesdirektøren legger vekt på at en framtidig satsing må bygge på faglig kvalitet, hensyn til kulturmiljøene og god lokal og regional forankring. Et eventuelt hovedprosjekt må også gi tydelig merverdi sammenlignet med eksisterende tiltak og samarbeid.

Telemark fylkeskommunes eventuelle deltakelse i et hovedprosjekt må vurderes ut fra forventet nytte, organisering, finansiering og tilgjengelige ressurser. Omfanget og varigheten av

økonomiske og administrative forpliktelser må være avklart før fylkeskommunen kan ta stilling til videre deltakelse.

Vedlegg:
M2 Kunnskapsgrunnlag - Vikingtidsarven og reiselivet - versjon 5 per 24.09.2026
Forstudie Vikingtidsarven og reiselivet